

**КОНСПЕКТ ПО ДИСЦИПЛИНАТА
„ЕВРОПЕЙСКО ПОЛИТИЧЕСКО СЪТРУДНИЧЕСТВО И
ИНТЕГРАЦИЯ“**

1. Историческо развитие на идеята за обединена Европа. /Проекти на Иржи от Подебради, херцог дьо Сули, Шарл Кастел, граф Анри дьо Сен-Симон, граф Рихард Куденхофе-Калерги, Аристид Бриан/ Конгресът на Европа в Хага през 1948 г.
2. Условия, при които започва практическото осъществяване на идеята за обединена Европа – планът "Маршал", създаване на Организацията за европейско икономическо сътрудничество – април 1948 г., създаване на Съвета на Европа – май 1949 г.
3. Декларацията на Робер Шуман от 9 май 1950 г. и подписване на Договора за Европейската общност за въглища и стомана – април 1951 г.
4. Провал на ЕОО и ЕПО през първата половина на 50-те години. Създаване на Европейската икономическа общност и Европейската общност за атомна енергия - март 1957 г.
5. Наднационалност – основни елементи. Характеристика на метода "Моне". Видове интеграция.
6. Структура на ЕПС, основни доклади. Институционализиране на ЕПС чрез Единния европейски акт 1986 г.
7. Договорът от Маастрихт - 1993 г. Архитектура и правосубектност на Европейския съюз. Забавяне на ратификацията на Договора от Маастрихт.
8. Принципът на субсидиарност – развитие на идеята, правна същност и уредба според ДЕС и ДКЕ. Уредба на принципа на субсидиарност в Договора от Лисабон.
9. Договорът от Амстердам от 1997 г. – нови моменти. Договорът от Ница - 2001 г.

10. Северното разширяване - Великобритания, Ирландия и Дания.
11. Южното разширяване – Гърция, Испания и Португалия. Североизточното разширяване - Австрия, Швеция и Финландия.
12. Разширяване на Европейския съюз на Изток – нови моменти.
13. България и Европейския съюз – основни моменти в преговорния процес.
14. Европейски институции, утвърждаващи наднационалното начало: Европейска комисия, Европейски парламент и Съд на Европейския съюз.
15. Европейски институции, утвърждаващи подхода на междуправителственото сътрудничество: Европейски съвет и Съвет на Европейския съюз.
16. Проблемът за "дефицита на демокрация" в работата на европейските институции. Институционната реформа според Договора от Ница от 2001 г. Европейски конвент и Договор за създаване на конституция за Европа.
17. Договор от Лисабон – стремеж към по-демократичен, по-прозрачен и по-ефективен Европейски съюз. Съвременни предизвикателства пред Европейския съюз. Влияние на финансовата , мигрантската криза и пандемията COVID-19.
18. Съвет на Европа – създаване, развитие, институционална структура (междуправителствено, междупарламентарно и регионално измерение). Съвременни предизвикателства пред Съвета на Европа.
19. Развитие на общоевропейския процес за сигурност – генезис и развитие на СССЕ/ОССЕ. България и ОССЕ.
20. Структури за регионално и многостранно сътрудничество в Европа (ОЧИС, Балтийски съвет, Северен съвет/Северен съвет на министрите и др).

ЛИТЕРАТУРА ПО ДИСЦИПЛИНАТА „ЕВРОПЕЙСКО ПОЛИТИЧЕСКО СЪТРУДНИЧЕСТВО И ИНТЕГРАЦИЯ“:

А. Основна литература

1. "Азбука на европейската интеграция", Българо-английско-френски речник, С., ИЕИИ, НБУ и Европейски център за обучение "Лактеа", 2001.
2. Белова Г., Н. Марин Многовекторни измерения на сигурността в Черноморския регион, сп. „Международна политика“, бр. 1/2016, с. 81-91.
3. Динков, Динко "България в Европейската интеграция", ИК Б+М, С., 2002.
4. "Европейска интеграция", учебно помагало, под общата редакция на Ингрид Шикова, С., ИЕИИ, НБУ и Европейски център за обучение "Лактеа", 2001.
5. „Европейският съюз след Лисабонския договор – по-близо до гражданите?“, сборник от международна конференция, 13 ноември 2010 г., СЮБ, ИК „Фенея“, С., 2011.
6. „Европейско политическо сътрудничество" под ред. На Георги Генов и Емил Панушев, АЛБАТРОС, 2000.
7. Зидентоп, Лари "Демокрация в Европа", РК "Васил Стоилов", С., 2003.
8. Калео, Дейвид "Да преосмислим бъдещето на Европа", Военно издателство, С., 2003.
9. Кантарджиев, Валентин „Външната политика на Европейския съюз“, ВИ, С., 2011.
10. "Основи на Европейската интеграция", сборник под общата ред. на Ружа Иванова, ЦЕИ, С., 1998.
11. Попова, Жасмин "Право на Европейския съюз" (четвърто преработено и допълнено издание), Сиела, С., 2020.
12. Борисов, Орлин "Право на Европейския съюз" изд. Нова звезда, София, 2010.
13. Хикс, Саймън "Политическата система на Европейския съюз", ИК "Парадигма", София, 2001.
14. Цакер, Кристиан "Европейско право", С., Сиби, 1998.
15. Чакалоф, Мари-Франс "Изграждането на обединена Европа", ИК КАМА, 2000.
16. Шрьотер, Ханс Йорг "Европа – актуален справочник. Политика, икономика, история, култура", РИВА, 2002.
17. Семов, Атанас "Европа - 12 звезди", Сиела, С., 2003.
18. Семов, Атанас „Права на гражданите в Европейския съюз“ (т. I и II), УИ „Св. Климент Охридски“, С., 2013.
19. Георгиева, Емилия и Калоян Симеонов "Европейска интеграция", ИК "Византия", 2005.
20. Готрон, Жан-Клод "Право на ЕС", ЦЕП и СУ "Св. Климент Охридски", 2007.
21. Жаке, Жан-Пол "Институционно право на ЕС", ЦЕП и СУ "Св. Климент Охридски", 2007.
22. Попчев, Петър "Европейският съюз: принос към глобалната сигурност и стабилност", С., 2006.
23. Иванова, Ружа - "Европейският съюз след Договора от Амстердам", Сп. "Съвременен право", Бр. 2/1998.
24. Списание „Международни отношения“:

25. Близнашки, Г. "Модусите на конституционна промяна: Европейският съюз и България"
26. Вюненибюрге, Ж. "Перспективи за присъединяването на България към Европейския съюз"" 6/1999.
27. Георгиев, Пл. "Размисли за корените на обединена Европа" 3/2000.
28. Гетова, М. " Въпросите на присъединяването на България към Европейския съюз" 4/2001.
29. Димитров, Илчо "Национална политика в условията на европейска интеграция" 2/1994.
30. Канев, Д. "Две Европи – една цел" 3/2001.
31. Начев, Н. - "Теоретични основи на евроинтеграцията" 3/2000.
32. Рангелов, А. "Другата Европа" 4/1998
33. Савов, Е. "България и Европейският съюз/някои проблеми, свързани с *aquis communautaire*" 5/2000.
34. Стефанов, С. "Предимства и рискове в присъединяването на България към ЕС" 4/2001.
35. Христова, К. "Политически аспекти на присъединяването на България към ЕС" 4/2001.
36. Цачевски, В. "Интегрирането на България в Европейския съюз: перспективи и предизвикателства" 5/2000.
37. Белова, Г. "Моделите и проблеми на институционалната реформа в Европейския съюз" 2/2002.
38. Белова, Г. "Идеята за диференцирана интеграция и модели за бъдещето наЕвропа" 2/2003.
39. Инотай, Андраш "В ЕС няма да влиза само главният преговарящ и дипломатите, а цялото общество", в. "Капитал" 27 юли - 2 август 2002 г., с.11.
40. Фройндлич, Мая "Суверенитетът – цената на евроинтеграцията?" сп. НИЕ, IV, 2000, №4 /прев. от хърв./.
41. Белова, Г. "Началото на европейското обединение", сп. "НАТО и България", бр.1(12) 2003.
42. Belova G. & Y. Kochev Challenges Facing Bulgaria's EU Presidency within the context of Other New Member States Experience, Balkanistic Forum 2018, Vol.1, pp. 267-276.
43. Craig, Paul and De Burca, Grainne EU Law- Text, Cases and Materials, 7th ed. Oxford, 2020.
44. Liber Amicorum ЮлияЗахаријева, УИ „Св. Кл. Охридски“, 2020, ISBN 978-954-07-5051-4, с.387-402.
45. Wallace, Helen and Wallace, William Policy-Making in the European Union, 4th Ed., Oxford University Press, 2000.
46. Шарпантие, Ж. Международните организации, УИ „Св. Кл. Охридски“, С., 2009.
47. Борисов О. Международни правителствени и неправителствени организации, изд. „Нова звезда“, С., 2014.
48. Семов А. Защита на националната конституционна идентичност в Европейския съюз, Изд. на БАН „Проф. Марин Дринов“, С., 2020.
49. Илиева И. Право на Европейския съюз след Брекзит, Изд. на БАН „Проф. Марин Дринов“, С., 2023.

50. Рабохчийска М. Дипломатическото представителство на Европейския съюз, изд. Сиела, С., 2025.
51. Medea Benjamin, David Swanson NATO – What Do You Need to Know (Preface by Jeffrey D. Sachs), OR Books, New York-London, 2024.
52. Европейска комисия, официален уебсайт (europa.eu).
53. Европейски парламент (europa.eu).
54. Съвет на Европейския съюз - Consilium (europa.eu).

Б. Допълнителна литература

1. Белова Г., Й. Кочев Полша – амбициозното председателство в: сборник с материали „Председателството на Съвета на Европейския съюз през 2018 г. – европейското предизвикателство за България”, УИ „Неофит Рилски”, Благоевград, 2019, ISBN 978-954-00-0210-1, с.19-24.
2. Белова Г., Н. Марин, Г.Георгиева, Й. Кочев Нови моменти в защитата на личните данни в Европейския съюз, в: Научни трудове на Института за държавата и правото, 2017, т. XVI, с. 54-65.
3. Европейское право, Право Европейского Союза и правовое обеспечение защиты прав человека, Издательство НОРМА, Москва, 2005
4. Nugent, Neill "The Government of the European Union", Palgrave, 2003.
5. "The European Union: Democratic Legitimacy in a Regional State?" JCMS Volume 42, Number 5 pp. 975-997.
6. Европейската интеграция на България – предприєдинителни реформи, Фондация „Фридрих Еберт“, ГорексПрес, София, 2005.
7. Arnall, Anthony "The European Union and the Court of Justice", Oxford University Press, 2006.
8. Enlargement of the EU. Center for European Policy Studies, 1996.
9. Nicolaides, P., Boean, R. "A Guide to the Enlargement of the European Union, Determinants, Process, Timing Negotiations", EIPA, Maastricht.

Изготвил: проф. д.н. Габриела Белова